

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrť leta 1 krono 50 vin, — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrť leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 26. julija 1901.

Politični oddelek.**Vojna konvencija z Rumunsko.**

Avstrijska zunanja politika stoji od nekđaj popolnoma v službi Nemcev in Madjarov in se v vsakem oziru uravnava po željah teh dveh, v državi dominujočih plemen. Posledica te zunanje politike je seveda ta, da se po njej ureja tudi vsa notranja politika. Zlasti trozvezna in protiruska politika vpliva na notranje razmere v smislu Nemcev in Madjarov ter proti Slovanom. Pripadnost Avstrije k trozvezi se razlaga tako, da je država vsled trozveze dolžna, vzdrževati nemško in madjarsko hegemonijo, pa bodi tudi samo na umeten način in s silo. Slovanom prijazna politika se tolmači kot nemogoča, češ, da bi potem Avstrija ne mogla vstrajati v trozvezi.

To nenaravno in krivično mišljenje ne vlada samo mej nemškimi in madjarskimi centralisti, mej nemško in madjarsko diplomacijo in birokracijo, ampak opazovati je, da vlada tako mišljenje tudi v onih najvišjih krogih, kateri nazori so merodajni in odločeni za smer vse avstro-ogrske zunanje in notranje politike.

V zadnjih dveh letih se je večkrat začulo glasov, da razmerje mej Avstrijo in Rusijo ni več tako prijazno, kakor je bilo po obisku ruskega carja na Dunaju. Zlasti v letošnjem zasedanju delegacij se je minister zunanjih del grof Goluchowski izrazil prav skeptično o avstrijsko-ruskem razmerju in sicer s posebnim ozirom na balkanske odnošaje. Tam je naša država res v velikih škripcih. V Bolgarski, kjer je za časa krutovlade Stambulova, imela odločilni vpliv, je popolnoma dogospodarila. Še hujše se ji je zgodilo v Srbiji. Dokler je živel razkralj Milan je bila Srbija nekak privesek Avstrije; srbska neodvisnost je bila pvav za prav samo na papirju, v resnici pa je v vseh važnih zadevah odločeval avstrijski poslanik.

To se je korenito premenilo. Bolgarska in Srbska sta se iznebili avstrijskega vpliva in stopili v najtesnejšo zvezo z Rusijo. V Albaniji je Avstrija leta in leta pripravljala tla za okupacijo, a je sedaj naletela na najodločnejši odpor od strani Italije, Turčije, Rusije in Črne gore.

Zdaj se celo govori, da pojdetá bolgarski knez in srbski kralj v kratkem v Petrograd, in da se tam sklene zveza slovanskih držav na Balkanu.

Mej vsemi balkanskimi državami sta samo dve, na katerih pomoč bi mogla Avstrija računati to sta Grška in Rumunska. Militarična onemoglost Grške se je izkazala v grško-turški vojni. Nasledniki termopilskih junakov so taki strahopetci, tako ničvredni vojaki, da Grška kot vojni faktor ne more priti v poštev. Jediní faktor, ki pride torej v poštev, je Rumunska.

Te dni so madjarski listi raznesli vest, da se je, ko je bil šef generalnega štaba fem. baron Beck pred kratkim v Sinaji pri rumunskem kralju, tamkaj podpisala vojna konvencija mej Avstrijo in Rumunsko. Avstrija hoče baje to konvencijo razglasiti, čim se zbero v Petrogradu slovanski vladarji z Balkana in sklenejo balkansko zvezo. Po tej konvenciji mora Rumunska v slučaju vojne postaviti armado 250.000 mož proti Rusiji in proti Bolgarski, proti Srbiji pa bi nastopilo avstrijsko vojaštvo.

Mogoče je, da se je mej Avstrijo in Rumunsko sklenila vojna konvencija. To je celo naravno, saj je kakor smo že rekli, Rumunska jedina država, ki bi mogla pomagati Avstriji na Balkanu oziroma proti Rusiji, ali o tem ni dvoma, da mora bistvo konvencije drugačno biti, kakor poročajo madjarski listi in to z ozirom na dislokacijo ruskega vojaštva.

Značilno je pa, da se je stvar sploh razglasila. Vlada je ne dementira, torej se strinja s tem, da se vlačí po javnosti. To vladno stališče je deloma še značilnejše, kakor dejstvo samo, da se je sklenila vojna konvencija.

V obče vlada navada, da se take pogodbe skrbno prikrivajo. V tem slučaju se to ni zgodilo. Stvar se žurnalistično fruktificira, prav kakor bi hotela vlada na jedni strani Rusiji zgroziti, na drugi strani pa s tem podpreti proti Slovanom naperjeni vladni zistem.

Pogled v nemške in madjarske liste kaže, da se je drugoimenovani namen dosegel. Grožnja na adresu Rusije pa je korenito ponesrečila. Rusija se je ni kar nič ustrašila in jasno je, da jej Avstro Ogrska vzlic konvenciji z Rumunsko prav za prav preklicano malo imponira.

Deželni zbor kranjski.

Seja dne 13. julija.

Po poročilu poslanca Hribarja glede pobiranja deželne naklade na žganje se je sklenilo, da se vsled uvidenja državne žganjarine preneha s pobiranjem deželne naklade.

Po poročilu poslanca Višnikarja se je postojnski občini zagotovila za ustanovitev meščanske šole tolika podpora, da bo ž njo plačevala vse učiteljske moči.

V tej seji je bilo rešenih več prošni za podpore in več cestnih zadev. Tudi se je vnela daljša razprava o nadlogi, ki jo povzročajo cigani. Debata seve ni imela drugega pozitivnega uspeha, kakor da se županstva novič opozore na veljavne te zadeve tičooe se zakone in naredbe.

Seja dne 16. julija.

V tej seji je bil sprejet nujni predlog barona Schwegla, ki določa: 1. Deželni zbor ostane pri vseh sklepih, kar jih je storil glede železnice Tržič-Kranj in naroča deželnemu odboru, da se ta proga s podporo države financijelno in zakonito zagotovi in izvrši. 2. Deželni zbor izjavlja, da je zgradba proge od dolenskih železnic čez Mokronog in Tržišče v Šent Janž nujno potrebna; 3.) Deželnemu odboru se naroča, sestaviti natančen program glede popolnitve železniškega cmreža in to z ozirom na vse že obstoječe projekte, v kateri namen se pooblašča deželni odbor, da sme najeti strokovnjaka, in se dovoli kredita 10.000 kron. 4.) Deželni zbor izjavlja, da je pripravljen konsorcijem, ki delajo za izvršitev v program sprejetih projektov, dovoljevati predujme.

Pri razpravi o tej resoluciji so razni govorniki „želeli“ še vse mogoče in nemogoče druge železnice.

O predlogu, da naj deželni služniki, kar jih plačuje dežela, nimajo pasivne volilne pravice za deželni zbor, dokler so v službi dežele, je poročal dr. Tavčar, in je bil ta predlog sprejet.

V isti seji je bil sprejet tudi predlog glede ustanovitve zimske kmetijske šole na Gorenjskem. Ta predlog se glasi: Deželni zbor ustrajajoč pri svojem sklepu z dne 3. maja, sklene novič, da se ustanovi nižja kmetijska šola s praktičnimi poletnimi tečaji v alpskem okrožju na Kranjskem, v kateri šoli bo poseben ozir jemati na planšarstvo in na mlekarstvo. Ta novi zavod ne sme nikdar, izvzemši stroške za učila in inventar pri

ustanovitvi veljati več kakor letnih 12.000 kron. Deželni oobor se pooblašča a) da brez odlašanja vzame v zakup primerno posestvo na Gorenjskem in sicer za dobo 10 let; b) da takoj sestavi odbor, ki naj izdelava učni načrt, čigar tendenca mora biti praktično izvežbanje prebivalstva v dotičnih kmetijskih strokah; c) da izposluje pri c. kr. vladi prispevek tako za ustanovnino kakor k vzdrževalnim stroškom za ta zavod.

Seja dne 17. julija.

V tej seji je bil sprejet zakon glede vodovoda v Postojni, potem pa se je začela razprava o proračunu. Generalne debate ni bilo nič. V specijalni debati je Višnikar govoril o krošnjarstvu, Pakiž za Žlebič.

Sprejeti so bili naslednji predlogi:

I. Deželnega zaklada skupna potrebsčina za l. 1901, 3,083.665 kron in skupno pokritje 655.411 kron, tedaj nedostatek 2,428 254 kron, se odobri.

II. V pokritje tega nedostatka pobira naj se v letu 1901: 1. 40 % na priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa s proračunjenim prihodkom 289 359 kron. 2. Samostojna deželna naklada od porabljenih likerjev in vseh poslajenih opojnih tekočin od hektolitra 30 kron in od drugih porabljenih žganih opojnih tekočin od hektolitrske stopinje 60 h, in sicer za prvih osem mesecev leta s tangento od celotne svote 840.000 kron s 560.000 kron. 3. Samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 2 krone od hektolitra s prihodkom 150.000 kron. 4. 40 % na priklada na vse direktne davke izvzemši doklade na osobni dohodninski davek.

Ta dohodek se proračuna s 1,343.654 kron.

III. Nedostatek 85.241 kron pokrije naj se iz blagajnične gotovine; ko bi le ta ne zadostovala, pa s kreditno operacijo, za katero naj deželni odbor izprosi dodatnega odobrenja deželnega zbora.

IV. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepom ad II. Najvišje pritrjenje.

Nadalje so bile sprejete sledeče resolucije:

I. Z ozirom na ugodni uspeh deželne naklade na žgane opojne tekočine odmeri se za l. 1901. poslujočemu osobju posebna nagrada v znesku 5 % od vsega čistega dohodka, kateri po odbitih remanencah presega znesek 200 000 kron. Ta dohodek izračuni se od konsuma 1,632.496 litrov navadnega in 29.523 litrov poslajenega žganja na podlagi naklade 36 h od hektolitrske stopinje navadnega in 12 kron od hektolitra poslajenega žganja. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti razdeli to svoto med one pri pobiranju deželne naklade poslujoče osebe, katere se odlikujejo po posebni spretnosti in točnosti. Iz istega zneska naj se eventualno tudi primerno nagradi računski oficijal I. vrste Hinko Lindtner. Ob jednom pooblašča se deželni odbor, da sme prav kakor lani plodonosno naložiti del tega zneska.

II. Deželnemu odboru se naroča, da se udeleži zakupne dražbe užitninskega davka na Kranjskem kot po-